

Forbrenning av slam fra kommunale avløpsrenseanlegg (avløpsslam)

Forskrift om avløpsslam, fastsatt av Sosial- og helsedepartementet og Miljøvern-departementet 2. januar 1995 med endringer av 27. september 1996, har som formål å forebygge forurensningsmessige, helsemessige og hygieniske ulemper ved deponering av slam, og legge til rette for at slam kan benyttes som en ressurs. Ressurstankegangen er ytterligere forsterket gjennom at SFT har satt som mål at innen år 2000 skal minst 75% av slamproduksjonen ved norske avløpsanlegg resirkuleres på jordarealer, og samtidig skal deponering av organisk avfall (inkl. avløpsslam) på fyllplasser fases ut.

Med utnyttelse av slam som en ressurs menes det i slamforskriften bruk av slam på jordbruksarealer og grøntarealer som ingrediens i organiske gjødselprodukter, jordforbedringsmidler og dyrkningsmedier. Forbrenning av slam med energi-gjenvinning, dvs utnyttelse av slammets energiinnhold til produksjon av varmtvann/damp, er ikke nevnt i forskriften, og i praksis har også myndighetene vært negative til slike løsninger, kfr Bergen kommunes forsøk på å få tillatelse til en samforbrenning av avløpsslam og avfall.

Mange renseanleggseiere mener at dagens forvaltningspraksis på slamsiden i alt for liten grad tar hensyn til lokale forhold, og de faktiske begrensninger som finnes for en utnyttelse av slammets på jordarealer. Store deler av kyst-Norge har f. eks. allerede så mye husdyrgjødsel og andre organiske avfallsstoffer at det ikke finnes plass for i tillegg å resirkulere avløpsslam fra større befolkningsentra. Med dette som utgangspunkt burde myndighetene vurdere forbrenning med energi-gjenvinning som en svært interessant løsning, dersom alternativet er at kommunen(e) velger langtidslagring som behandlingsmetode og deretter lar lagerplassene gradvis gå over til permanente deponier.

For anleggseiere i Østlandsområdet er grunnlaget for utnyttelse av slam på jordarealer vesentlig bedre enn ellers i Norge. Boikottaksjoner, som vi har sett tilløp til i Sverige, av jordbruksprodukter fra områder hvor det er brukt slam, kan imidlertid redusere mulighetene for bruk av slam på dyrket mark.

I tillegg til tradisjonell spredning av stabilisert og hygienisert slam på jordbruksarealer, er det også gode muligheter for produksjon av dyrkningsmedier og jordblandinger til grøntarealsektoren. Et tredje hovedalternativ er etablering av såkalte «slamfabrikker» som kan motta slam og annet organisk avfall for å produsere

organiske gjødselprodukter, eller på annen måte gjenvinne nyttestoffer i slammet (fosfor, fellingskjemikalier, karbonkilde, biogass). Det er derfor lettere å forstå at myndighetene har en restriktiv holdning til slamforbrenning her, så lenge ikke alle disse alternativene er utprøvd. Varierende signaler om at bøndene ikke lenger vil ta i mot slam på åkrene sine, kan ikke alene være tilstrekkelig argument for å hoppe over på forbrenningsalternativet. Til det har den seneste tids bruk av økonomiske incentiver overfor bøndene vist at det ligger et betydelig forhandlingspotensiale her for anleggseiere, samtidig som man fortsatt kan ligge godt under totalkostnadene ved alternative forbrenningsløsninger.

Det er å håpe at anleggseiere og myndigheter gjennom en konstruktiv dialog kan få plassert slamforbrenning på det norske avløpskartet igjen. Dette disponeringsalternativet bør absolutt kunne vurderes seriøst i de deler av Norge som har store slammengder, og samtidig har svært begrensede muligheter for en utnyttelse av slammet på jordarealer i regionen.

NORSK VANNFORENING.